

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/138/138/98

POLACY WOBEC KRYZYSU W ROSJI

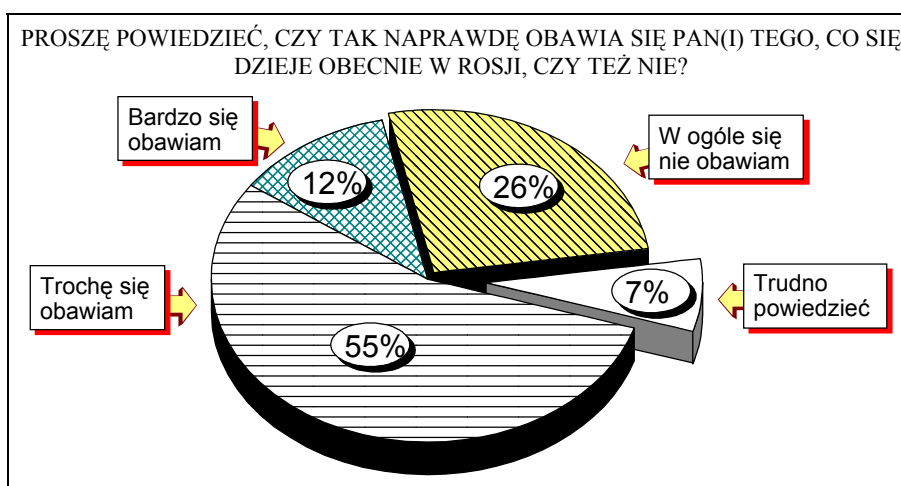
KOMUNIKAT Z SETNEGO BADANIA AKTUALNYCH PROBLEMÓW KRAJU

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Ostatnie wydarzenia w Rosji wzbudziły niepokój większości Polaków, jest to jednak niepokój umiarkowany. Tylko co ósmy badany stwierdza, że bardzo się obawia tego, co się dzieje w Rosji, co czwarty zaś nie ma żadnych obaw.

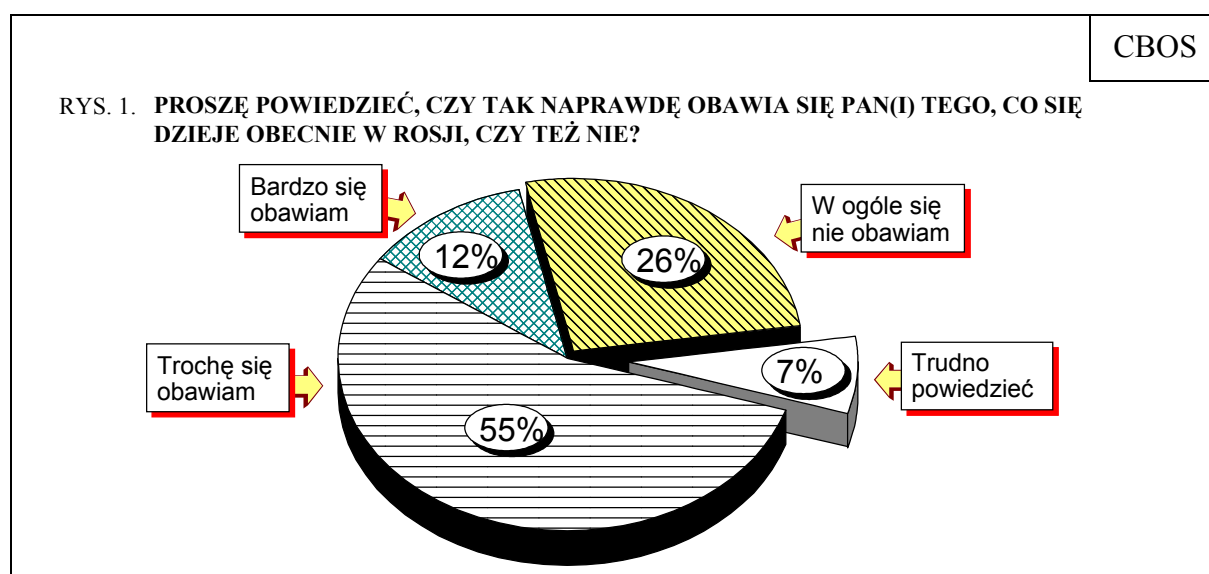

- Kryzys rosyjski, zdaniem ankietowanych, nie spowodował pogorszenia sytuacji Polski na arenie międzynarodowej. Tylko bardzo nieliczni (2% ogółu badanych) upatrują w nim powodu do stwierdzenia, że położenie Polski w świecie jest obecnie gorsze niż przed rokiem.
- Większość respondentów jest zdania, że wydarzenia w Rosji mogą jednak wyrzucić niekorzystny wpływ na gospodarkę Polski, a także na bezpieczeństwo naszego kraju. W mniejszym stopniu uważa się, że mogą one opóźnić proces integracji Polski z UE i NATO. Co dziewiąty badany spodziewa się nawet, że sytuacja w Rosji może przyspieszyć przystąpienie Polski do NATO.
- Ponad połowa ankietowanych nie przewiduje niekorzystnego wpływu kryzysu w Rosji na warunki życia swoje i swojej rodziny. Obawia się tego natomiast co czwarty badany.

Już od paru miesięcy sytuacja w Rosji znajduje się w centrum zainteresowania zarówno mediów, jak i polityków na całym świecie. Czy to, co się dzieje w Rosji, wzbudza niepokój Polaków? Jeśli tak, to co jest przedmiotem tego niepokoju, jakich dziedzin naszego życia może on dotyczyć? Staraliśmy się znaleźć choćby fragmentaryczną odpowiedź na te pytania we wrześniowym sondażu¹.

CZY BOIMY SIĘ TEGO, CO SIĘ DZIEJE W ROSJI?

Mimo geograficznej bliskości Rosji i jej roli w najnowszej historii Polski, wydarzenia określane mianem „rosyjskiego kryzysu” wzbudzają w naszym społeczeństwie jedynie dość umiarkowane zaniepokojenie. Warto podkreślić, że co czwarty badany stwierdza, iż w ogóle nie obawia się tego, co się dzieje w Rosji.

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (100) zrealizowano w dniach 17 - 22 września '98 roku na liczącej 1126 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

Należy zauważyć, że wykształcenie, zazwyczaj silnie różnicujące opinie i postawy w sprawach politycznych, tym razem okazało się czynnikiem nie wpływającym w sposób istotny statystycznie na występowanie bądź niewystępowanie lęku związanego z kryzysem w Rosji. Z wykształceniem idzie w parze nie tylko zainteresowanie, ale też poinformowanie o sytuacji międzynarodowej. W tym przypadku stopień poinformowania, mierzony czytelnictwem prasy codziennej, również nie wpływa na zróżnicowanie stopnia odczuwanego lęku. Całkowity brak zaniepokojenia tym, co się dzieje w Rosji, deklaruje zarówno co czwarty codzienny czytelnik gazet, jak i badany, który sięga po prasę tylko okazjonalnie lub wcale jej nie czyta. Ponieważ wskazuje to, że aktualne informacje nie wywierają istotnego wpływu na stopień zaniepokojenia rozwojem sytuacji w Rosji, można zaryzykować przypuszczenie, iż ma ono głębsze podłoże i jest raczej wyrazem pewnych trwalszych postaw, nie związanych z obecnymi wydarzeniami w tym kraju.

Na zróżnicowanie obaw, związanych z kryzysem w Rosji, nie wpływają także poglądy polityczne ankietowanych mierzone na skali „lewica - prawica”. Natomiast elektoraty poszczególnych partii i ugrupowań politycznych różnią się w pewnym stopniu częstością występowania takich obaw. ROP okazuje się partią szczególnie przyciągającą ludzi obawiających się następstw wydarzeń w Rosji, natomiast PSL i SLD przeciwnie - ludzi nie żywiących takich obaw.

Tabela 1

w procentach

Potencjalne elektoraty ² partii i ugrupowań politycznych	Czy obawia się Pan(i) tego, co się dzieje obecnie w Rosji?			
	Bardzo się obawiam	Trochę się obawiam	W ogóle się nie obawiam	Trudno powiedzieć
AWS	18	59	21	2
PSL	15	46	34	5
ROP	23	63	11	2
SLD	10	55	32	3
UP	7	81	11	1
UW	7	65	22	5
Niezdecydowani	9	50	30	11
Nie zamierzający głosować	12	50	27	11

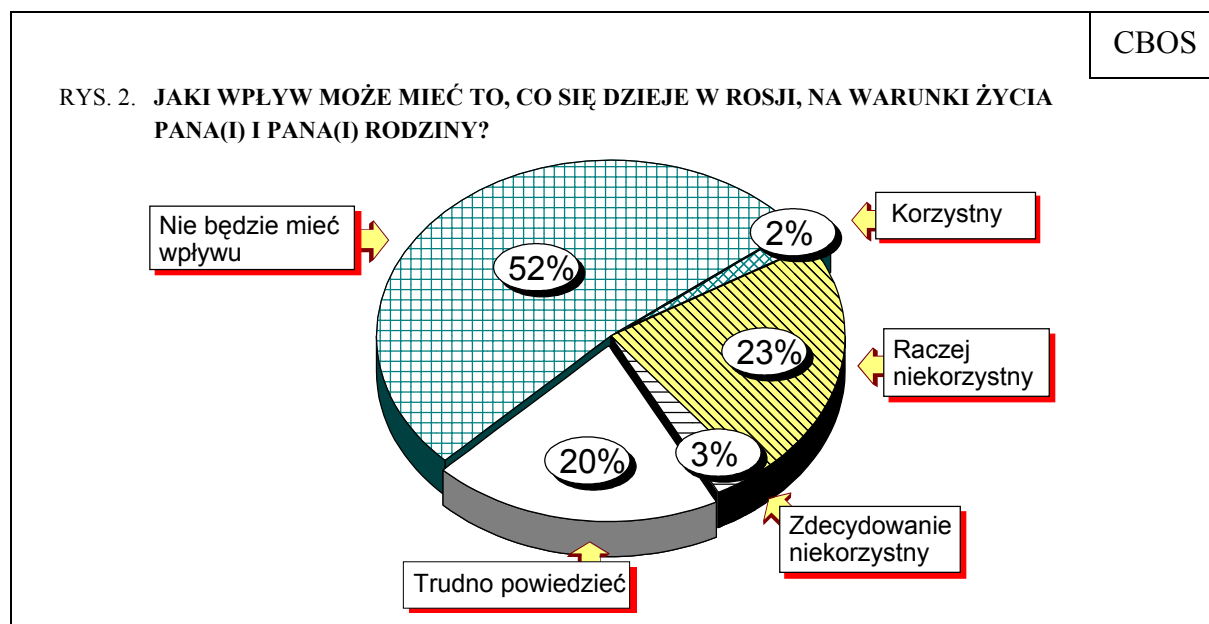
V Cramera=.150

² Określone na podstawie odpowiedzi na pytanie, na którą partię badany oddałby swój głos, gdyby wybory **parlamentarne** odbyły się w „najbliższą niedzielę”.

W pewnym, choć niewielkim stopniu, obawy związane z sytuacją w Rosji są zróżnicowane przez czynniki środowiskowe. Wśród kadry kierowniczej i inteligencji, a także pozostałych pracowników umysłowych wyraźnie rzadziej niż w innych środowiskach spotykamy osoby, które bardzo się obawiają tego, co się dzieje w Rosji.

Charakterystyczne jest też, że kryzys rosyjski wzbudza najmniej obaw wśród ludzi młodych. W grupie badanych w wieku od 18 do 24 lat zaledwie 5% wyraża silne obawy, a co trzeci (35%) nie odczuwa żadnego niepokoju. Jeszcze dobitniej taka postawa przejawia się wśród uczniów i studentów (2% bardzo się obawia, a 46% w ogóle się nie niepokoi).

Z niewielkimi obawami o następstwa kryzysu w Rosji idzie w parze przeświadczenie, że nie będzie miał on wpływu na warunki życia badanych i ich rodzin.

Obawy przed wpływem sytuacji w Rosji na warunki życia respondentów i ich rodzin są jeszcze mniej zróżnicowane w zależności od cech społeczno-demograficznych niż ogólne deklaracje niepokoju. Potwierdza to przypuszczenie, że zarówno ogólne zaniepokojenie, jak i obawy o wpływ na warunki życia mają swe źródło w głębszych postawach lękowych wobec tego kraju.

KRYZYS ROSYJSKI A SYTUACJA POLSKI W ŚWIECIE

O tym, że kryzys rosyjski nie wzbudził w naszym społeczeństwie większych obaw, świadczą także opinie o aktualnej sytuacji Polski na arenie międzynarodowej. W stosunku do czerwca, a więc okresu poprzedzającego kryzys w Rosji, zwiększyła się grupa badanych, którzy uważają, że sytuacja Polski w świecie jest taka sama jak przed rokiem. W kryzysie rosyjskim badani nie znajdują więc przesłanek do stwierdzenia o pogorszeniu się tej sytuacji.

Tabela 2

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie międzynarodowa sytuacja Polski jest lepsza czy też gorsza niż była rok temu?	Wskazania według terminów badań	
	VI '98	IX' 98
Zdecydowanie lepsza	6	6
Raczej lepsza	37	31
Taka sama jak rok temu	31	40
Raczej gorsza	16	9
Zdecydowanie gorsza	2	2

W tabeli pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Ponadto jedynie niewielka część badanych, którzy stwierdzają pogorszenie sytuacji Polski, łączy to z kryzysem rosyjskim. Stanowią oni tylko 2% ogółu ankietowanych (15% przekonanych o pogorszeniu sytuacji). Taka sama grupa respondentów swoją opinię o pogorszeniu się sytuacji Polski w świecie opiera na przekonaniu o negatywnych skutkach dążenia do integracji z UE, w tym wynikających z tego stratach dla gospodarki. Świadczą o tym odpowiedzi na pytanie o uzasadnienie opinii o pogorszeniu lub poprawie sytuacji Polski na arenie międzynarodowej³.

---

³ Było to pytanie otwarte, tzn. badani sami formułowali przesłanki, na których opierają swoje opinie. Skierowane było do tych, którzy zauważyli zmiany - na gorsze lub na lepsze. Zamieszczamy te kategorie odpowiedzi, które wymieniło ponad 1% ogółu badanych.

			CBOS	
Przyczyny poprawy lub pogorszenia międzynarodowej sytuacji Polski	Odsetki ogółu badanych	Odsetki uważających, że jest lepsza (N=413)		
Uważam, że jest lepsz a, ponieważ:				
• następuje postęp w integracji z Europą, UE, mamy lepsze stosunki z krajami Europy Zachodniej	12	35		
• następuje postęp w przystąpieniu do NATO	9	24		
• ogólnie: wzrosła pozycja Polski w świecie	8	22		
• mamy lepsze, szersze kontakty z innymi krajami	3	9		
• mamy lepsze, szersze kontakty gospodarcze, jesteśmy dobrym, pożądanym partnerem gospodarczym dla innych krajów	3	9		
• mamy lepsze stosunki z sąsiadami	2	6		
Uważam, że jest gorsza , z powodu:			Odsetki ogółu badanych	Odsetki uważających, że jest gorsza (N=121)
• negatywnych skutków dążenia do integracji z UE, wchodzenia kapitału zagranicznego, niekorzystnej wymiany handlowej z Zachodem itp.	2	19		
• kryzysu w Rosji	2	15		
• roszczeń Niemców, przesiedleńców pod adresem Polski	1	11		

Niemniej to, co obecnie dzieje się w Rosji, może - w opinii respondentów - niekorzystnie wpłynąć na pewne aspekty naszej sytuacji, jednak wpływ ten określany jest jako umiarkowanie niekorzystny. Rzadkie natomiast są opinie, że może on być zdecydowanie negatywny.

Tabela 3

w procentach

Jaki wpływ może mieć to, co się dzieje w Rosji, na:	Korzystny	Nie będzie mieć wpływu	Raczej niekorzystny	Zdecydowanie niekorzystny	Trudno powiedzieć
- bezpieczeństwo Polski	3	18	53	12	14
- gospodarkę Polski	4	10	59	14	13
- wartość polskiego pieniądza	4	21	48	7	20
- tempo integracji Polski z UE	6	35	33	3	23
- tempo integracji Polski z NATO	11	34	27	3	25
- opinię o Polsce w świecie	8	53	15	1	23

Największe obawy dotyczą polskiej gospodarki. Jedyne co dziesiąty badany uważa, że kryzys rosyjski nie będzie miał na nią wpływu, natomiast niemal trzy czwarte jest zdania, że wpływ ten będzie niekorzystny (choć wyraźnie przeważają opinie o wpływie umiarkowanie niekorzystnym). Ponad połowa respondentów sądzi także, że możliwy jest negatywny wpływ wydarzeń w Rosji na wartość polskiego pieniądza.

Niewiele mniejsze obawy wiążą badani z bezpieczeństwem naszego kraju. W tym zakresie wprawdzie nieco częstsze niż w przypadku gospodarki są opinie, że kryzys rosyjski nie będzie miał na to wpływu, ale zdecydowana większość nie wyklucza konsekwencji niekorzystnych dla Polski.

Inaczej jest ze sprawą przystąpienia Polski do struktur zachodnich. W tej kwestii ponad jedna trzecia badanych jest zdania, że sytuacja w Rosji nie wpłynie na ten proces, pojawiają się natomiast znaczące grupy osób wyrażające przypuszczenie, że kryzys rosyjski może mieć korzystny wpływ na tempo integracji. Szczególnie dotyczy to sprawy przystąpienia Polski do NATO. Co dziewiąty badany jest zdania, że to, co się dzieje w Rosji, może pozytywnie wpłynąć na tempo tego procesu. Opinie w tej sprawie są dość wyraźnie zróżnicowane przez wykształcenie - co piąty (21%) badany z wyższym wykształceniem uważa, że sytuacja w Rosji może mieć korzystny wpływ na tempo integracji Polski z NATO, a co szósty (17%) dostrzega taką możliwość w odniesieniu do tempa integracji z Unią Europejską.

Jeśli zaś chodzi o obraz Polski w świecie, to przeważa opinia, iż kryzys rosyjski nie będzie miał na to wpływu.

DOKĄD ZMIERZA ROSJA?

W komentarzach na temat rozwoju sytuacji w Rosji coraz częściej pojawiają się przypuszczenia, że kryzys polityczny i gospodarczy zawróci ten kraj z drogi budowania demokracji ku jakiejś formie dyktatury. Sprawę tę poruszaliśmy już w naszych sondażach wcześniej, ostatnio tuż przed wyborami prezydenckimi w Rosji w roku '96.

Tabela 4

w procentach

Czy obecna sytuacja w Rosji zmierza w kierunku demokracji czy też dyktatury?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	V '95	V '96	IX '98
Raczej w kierunku demokracji	13	19	13
Raczej w kierunku dyktatury	62	49	51
Trudno powiedzieć	25	32	37

Wśród Polaków niezmiennie znaczną przewagę mają osoby, które uważają, że Rosja zmierza ku kolejnej dyktaturze. Jednak w poprzednim sondażu można było zauważyć wzrost optymizmu związanego z przeobrażeniami w Rosji. Obecne wydarzenia wpłynęły na spadek liczby optymistów w tej sprawie, ale wyraźnie mniejszy odsetek badanych niż przed trzema laty spodziewa się wprowadzenia w Rosji dyktatorskich metod rządzenia. Systematycznie rośnie natomiast dezorientacja w tej sprawie, co można odczytywać jako wyraz utwierdzenia się przekonania o nieprzewidywalności rozwoju sytuacji w Rosji.

Na opinie w tej kwestii nie wpływają poglądy polityczne badanych. Różnicuje je natomiast wykształcenie. Jest to zróżnicowanie tego rodzaju, że we wszystkich kategoriach wykształcenia liczba osób przekonanych, iż Rosja zmierza do demokracji, jest zbliżona, natomiast im wyższy jego poziom, tym więcej przekonanych o tym, że Rosję czeka ponownie system dyktatorski, a mniejsza liczba powstrzymujących się od zajęcia jednoznacznego stanowiska w tej sprawie. Jednocześnie regularni czytelnicy gazet także wyraźnie częściej od pozostałych są zdania, że Rosja zmierza ku dyktaturze, natomiast odsetek liczących na utrwalenie się demokracji w tym kraju nie zależy od czytelnictwa prasy codziennej.

Można to odczytywać w ten sposób, że optymizm co do kierunku rozwoju sytuacji w Rosji jest raczej nieco irracjonalnym „wyznaniem wiary”, natomiast poinformowanie i analiza sytuacji skłaniają do bardziej pesymistycznych przewidywań.

Wyniki badania prowadzą do wniosku, że kryzys rosyjski wywołał w naszym społeczeństwie dość umiarkowane zaniepokojenie. Zdaniem ankietowanych, wydarzenia w Rosji nie wpłynęły na sytuację Polski w świecie, jedynie bardzo nieliczni upatrują w nich powodu do stwierdzenia o pogorszeniu się tej sytuacji.

Niemniej występują obawy co do tego, że rosyjski kryzys może w pewnym stopniu wpłynąć niekorzystnie na bezpieczeństwo kraju i polską gospodarkę. W mniejszym stopniu obawy te dotyczą integracji Polski ze strukturami zachodnimi. Istnieje nawet, choć będąca w wyraźnej mniejszości, grupa badanych spodziewająca się, że wydarzenia w Rosji przyspieszą integrację Polski z NATO, a także, choć w mniejszym stopniu, z Unią Europejską.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Proszę powiedzieć, czy tak naprawdę obawia się Pan(i) tego, co się dzieje obecnie w Rosji, czy też nie? 1 - Bardzo się obawiam; 2 - Trochę się obawiam; 3 - W ogóle się nie obawiam

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	55	26	7	1126
Płeć					
Mężczyźni	11	54	31	4	534
Kobiety	13	57	21	9	592
Wiek					
18-24 lat	5	53	35	6	161
25-34	11	55	26	8	198
35-44	13	62	20	6	221
45-54	11	60	21	8	226
55-64	13	56	27	4	139
65 lat i więcej	20	43	29	7	182
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	50	29	7	420
Miasto do 20 tys.	10	60	24	6	119
od 21 do 100 tys.	11	58	21	9	221
101-500 tys.	11	61	23	5	225
501 tys.i więcej mieszk.	14	54	27	5	141
Region					
Północny	12	61	26	0	118
Zachodni	11	49	36	4	128
Środkowozachodni	13	54	27	6	182
Środkowy	15	50	23	13	202
Wschodni	16	54	23	7	136
Południowo-wschodni	10	53	29	7	162
Południowo-zachodni	9	65	20	6	197
Wykształcenie					
Podstawowe	15	51	25	9	345
Zasadnicze zawodowe	12	56	27	6	289
Średnie	11	57	26	6	388
Wyższe	11	61	22	6	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	63	28	3	87
Prac. umysł. niż. szczebla	4	70	17	8	122
Pracownicy fiz.- umysł.	9	60	24	7	68
Robotnicy wykwalifikowani	10	51	36	3	115
Robotnicy niewykwalifik.	16	54	24	6	61
Rolnicy	16	62	15	7	47
Pracujący na własny rach.	14	62	17	8	50
Bierni zawodowo					
Renciści	13	56	24	7	162
Emeryci	20	45	28	7	213
Uczniowie i studenci	2	46	46	6	67
Bezrobotni	11	54	24	11	88
Gospodynie domowe i inni	17	57	15	11	45
Pracuje w:					
sferze budżetowej	10	71	17	3	131
sekt. państw./publicznym	6	53	33	8	111
sp. własc. pryw. i państwa	7	65	21	7	90
sekt. pryw. poza rolnict.	13	54	28	6	192
prywatnym gosp. rolnym	18	54	19	9	51
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	13	55	25	8	206
276 - 399	12	51	31	5	171
400 - 549	12	65	17	6	246
550 - 799	13	57	26	5	165
Powyżej 799 zł	13	54	28	5	135
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	57	24	7	341
Średnie	12	56	24	8	492
Dobre	11	53	31	5	292
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	15	59	22	4	65
Raz w tygodniu	14	57	23	6	584
Kilka razy w miesiącu	10	55	26	9	168
Kilka razy w roku	8	50	32	10	196
W ogóle nie uczestniczy	14	51	29	6	113
Poglądy polityczne					
Lewica	12	56	28	4	262
Centrum	10	61	25	4	321
Prawica	14	57	24	5	309
Trudno powiedzieć	13	45	27	15	230

Tabela 2. Jaki wpływ może mieć to, co się dzieje w Rosji, na tempo integracji Polski z NATO?

(%)

	Korzystny	Nie będzie mieć wpływu	Niekorzystny	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	34	30	25	1123
Płeć					
Mężczyźni	16	38	29	17	534
Kobiety	6	30	31	33	590
Wiek					
18-24 lat	8	30	36	27	161
25-34	15	33	28	23	198
35-44	11	34	35	20	221
45-54	11	35	33	21	226
55-64	7	39	27	26	139
65 lat i więcej	10	32	21	37	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	6	29	35	30	419
Miasto do 20 tys.	13	42	30	16	119
od 21 do 100 tys.	10	35	28	26	221
101-500 tys.	17	31	29	23	223
501 tys. i więcej mieszk.	16	42	22	20	141
Region					
Północny	27	24	36	13	118
Zachodni	7	50	27	16	127
Środkowozachodni	7	34	31	28	182
Środkowy	10	32	27	31	202
Wschodni	6	25	36	34	136
Południowo-wschodni	7	36	27	29	162
Południowo-zachodni	14	36	30	20	197
Wykształcenie					
Podstawowe	6	28	28	38	342
Zasadnicze zawodowe	9	32	34	25	289
Średnie	13	37	32	18	388
Wyższe	21	47	20	11	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	16	43	29	12	87
Prac. umysł. niż. szczebla	13	35	29	23	122
Pracownicy fiz.- umysł.	11	32	38	19	68
Robotnicy wykwalifikowani	12	34	30	23	115
Robotnicy niewykwalifik.	9	18	39	33	61
Rolnicy	7	29	41	24	47
Pracujący na własny rach.	16	39	30	14	50
Bierni zawodowo					
Renciści	6	37	26	32	162
Emeryci	11	33	26	30	210
Uczniowie i studenci	11	39	30	20	67
Bezrobotni	12	28	38	22	88
Gospodynie domowe i inni	4	36	21	38	45
Pracuje w:					
sferze budżetowej	11	31	32	27	131
sekt. państw./publicznym	12	37	26	22	111
sp. własc. pryw. i państwa	15	36	34	15	90
sekt. pryw. poza rolnict.	13	37	31	18	192
prywatnym gosp. rolnym	6	25	45	25	51
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	9	31	34	26	204
276 - 399	7	30	35	28	171
400 - 549	10	38	29	22	245
550 - 799	13	36	25	25	165
Powyżej 799 zł	21	40	27	12	135
Ocena własnych war. mater.					
Złe	9	29	35	27	339
Średnie	10	34	28	28	492
Dobre	14	40	29	17	292
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	11	32	28	29	65
Raz w tygodniu	7	35	31	27	582
Kilka razy w miesiącu	13	25	36	26	168
Kilka razy w roku	13	37	29	21	196
W ogóle nie uczestniczy	23	35	22	20	113
Poglądy polityczne					
Lewica	13	40	32	15	262
Centrum	12	35	33	21	321
Prawica	13	41	30	16	309
Trudno powiedzieć	4	18	24	55	228

Tabela 3. Jaki wpływ może mieć to, co się dzieje w Rosji, na tempo integracji Polski z Unią Europejską?

(%)

	Korzystny	Nie będzie mieć wpływu	Niekorzystny	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	35	36	23	1123
Płeć					
Mężczyźni	10	40	35	16	534
Kobiety	3	30	37	30	590
Wiek					
18-24 lat	6	31	43	20	161
25-34	7	36	36	21	198
35-44	6	35	39	20	221
45-54	8	35	38	19	226
55-64	4	39	32	25	139
65 lat i więcej	6	33	25	36	179
Miejsce zamieszkania					
Wieś	3	31	38	28	419
Miasto do 20 tys.	7	43	36	14	119
od 21 do 100 tys.	8	31	36	25	221
101-500 tys.	9	34	34	23	223
501 tys.i więcej mieszk.	7	45	33	15	141
Region					
Północny	13	26	50	11	118
Zachodni	4	55	30	11	127
Środkowozachodni	4	32	38	25	182
Środkowy	5	33	30	31	202
Wschodni	4	26	40	30	136
Południowo-wschodni	5	37	31	27	162
Południowo-zachodni	10	35	35	20	197
Wykształcenie					
Podstawowe	5	28	33	35	342
Zasadnicze zawodowe	4	34	38	23	289
Średnie	6	38	39	16	388
Wyższe	17	44	29	10	104
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	13	44	38	6	87
Prac. umysł. niż. szczebla	7	35	39	19	122
Pracownicy fiz.- umysł.	9	29	37	25	68
Robotnicy wykwalifikowani	7	33	37	24	115
Robotnicy niewykwalifik.	1	23	49	27	61
Rolnicy	7	31	41	21	47
Pracujący na własny rach.	7	38	42	13	50
Bierni zawodowo					
Renciści	2	39	28	31	162
Emeryci	7	34	31	28	210
Uczniowie i studenci	7	45	36	12	67
Bezrobotni	7	29	43	21	88
Gospodynie domowe i inni	0	33	27	40	45
Pracuje w:					
sferze budżetowej	4	34	39	23	131
sekt. państw./publicznym	10	36	30	24	111
sp. własc. pryw. i państwa	7	30	47	16	90
sekt. pryw. poza rolnict.	9	38	39	15	192
prywatnym gosp. rolnym	5	29	43	23	51
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	4	32	39	25	204
276 - 399	5	32	39	24	171
400 - 549	6	37	36	21	245
550 - 799	8	40	30	22	165
Powyżej 799 zł	12	45	32	11	135
Ocena własnych war. mater.					
Złe	4	30	42	25	339
Średnie	6	35	32	26	492
Dobre	10	40	35	16	292
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	25	38	33	65
Raz w tygodniu	4	35	36	25	582
Kilka razy w miesiącu	6	29	41	24	168
Kilka razy w roku	5	42	34	19	196
W ogóle nie uczestniczy	21	36	28	15	113
Poglądy polityczne					
Lewica	8	42	36	13	262
Centrum	6	37	38	19	321
Prawica	8	39	40	13	309
Trudno powiedzieć	3	17	27	53	228

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, obecna sytuacja w Rosji zmierza w kierunku demokracji czy też dyktatury? 1 - Raczej w kierunku demokracji; 2 - Raczej w kierunku dyktatury

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	51	37	1124
Płeć				
Mężczyźni	15	59	26	534
Kobiety	10	44	46	590
Wiek				
18-24 lat	12	52	36	161
25-34	12	57	31	198
35-44	13	56	30	221
45-54	11	56	33	226
55-64	9	44	47	139
65 lat i więcej	18	35	47	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	10	45	45	419
Miasto do 20 tys.	22	51	26	119
od 21 do 100 tys.	14	51	35	221
101-500 tys.	15	58	26	223
501 tys. i więcej mieszk.	6	55	39	141
Region				
Północny	15	56	29	118
Zachodni	17	52	30	127
Środkowozachodni	8	52	40	182
Środkowy	10	51	39	202
Wschodni	14	39	48	136
Południowo-wschodni	5	53	42	162
Południowo-zachodni	21	51	28	197
Wykształcenie				
Podstawowe	14	40	46	343
Zasadnicze zawodowe	10	53	36	289
Średnie	13	56	31	388
Wyższe	13	60	27	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	61	25	87
Prac. umysł. niż. szczebla	16	58	26	122
Pracownicy fiz. - umysł.	11	53	37	68
Robotnicy wykwalifikowani	14	57	28	115
Robotnicy niewykwalifik.	13	50	37	61
Rolnicy	8	46	46	47
Pracujący na własny rach.	6	67	27	50
Bierni zawodowo				
Renciści	8	44	48	162
Emeryci	17	41	42	211
Uczniowie i studenci	15	61	24	67
Bezrobotni	10	49	42	88
Gospodynie domowe i inni	8	37	55	45
Pracuje w:				
sferze budżetowej	17	56	27	131
sekt. państw., publicznym	16	47	38	111
sp. właśc. pryw. i państwa	10	71	19	90
sekt. pryw. poza rolnict.	11	58	31	192
prywatnym gosp. rolnym	14	39	47	51
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	10	50	39	204
276 - 399	12	49	38	171
400 - 549	13	54	33	245
550 - 799	14	53	33	165
Powyżej 799 zł	18	58	23	135
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	51	39	339
Średnie	13	48	39	492
Dobre	14	55	31	292
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	16	43	41	65
Raz w tygodniu	12	48	40	582
Kilka razy w miesiącu	10	53	36	168
Kilka razy w roku	14	54	32	196
W ogóle nie uczestniczy	14	60	26	113
Poglądy polityczne				
Lewica	14	59	27	262
Centrum	12	50	37	321
Prawica	16	57	27	309
Trudno powiedzieć	7	33	60	228